

Státní rostlinolékařská správa

Sídlo organizace: Těšnov 17, 117 05 Praha 1
Korespondenční adresa: Ztracená 1099/10, 161 00 Praha 6

Oblastní odbor SRS
Zemědělská 1 a
613 00 Brno

Brno 28.5.2012
SRS 020878/2012

Zpráva č. 9 oblastního odboru BRNO o výskytu škodlivých organismů a poruch za období od 21.5.– 27.5.2012

1. Počasí

Ve sledovaném období převládalo polojasné až jasné počasí s letními teplotami, ojedinělými boufkami a silným větrem. Srážky byly pouze lokální do 10 mm, na mnoha místech nespadl žádný déšť. Teploty se pohybovaly od 15 °C (ráno a v noci), až do téměř tropických 30 °C (přes den, 23.5.). Na některých lokalitách okresu Vyškov při silné bouři 22.5. padaly kroupy.

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

Většinu plodin značně poškozuje pokračující sucho, vysoké teploty a silný vítr. Tzv. výpaly v obilninách již nejsou výjimkou, a vyskytují se hlavně v jižních částech oblasti.

V důsledku mrazivé noci na 18.5. jsou poškozeny v celé oblasti, v níže položených lokalitách brambory, kukuřice, zelenina, ořešáky, mladé plody ovocných stromů, réva vinná.

Probíhá chemická ochrana proti listovým a klasovým chorobám v ozimých obilninách, padlí a strupovitosti v jádrovinách. Preventivně jsou před květem ošetřovány vinice proti plísni révy a padlí révy.

OBILNINY

Poškození suchem se projevuje silně v okresech Znojmo, Břeclav, Hodonín a Brno-venkov. Zvláště na lokalitách s lehčími půdami a po předplodinách jako je např. cukrovka. Objevuje se zasychání celých odnoží a u vymetaných rostlin zasychání špiček nebo celých klasů.

PŠENICE OZIMÁ (RF 49-65 BBCH)

Růstová fáze: špičky osin (osiny jsou viditelné nad ligulou praporcového listu) až střed květu (50 % prašníků zralých)

První výskyt **světle hnědé skvrnitosti pšenice (*Drechslera tritici-repentis*)** na listech byl zjištěn v okrese Uherské Hradiště (Polešovice, 22.5.).

První výskyt **kříška polního (*Psammotettix alienus*)** byl zaznamenán na okrese Kroměříž (Zlobice, 23.5.).

Pozorování za slunného, bezvětrného počasí se provádí smýkáním na řidších a prosvětlených porostech.

Chemická ochrana se doporučuje při výskytu 5 a více jedinců na 100 smyků. Je třeba střídát insekticidy s různým mechanismem účinku za účelem předejití vzniku rezistence.

První výskyt imag a larev **kyjaty osenní (*Sitobion avenae*)** v klasech byl zjištěn v okrese Zlín (Spytihněv, 22.5.) a Břeclav (Boleradice, 23.5.).

Lokálně střední výskyt larev **kohoutků (*Oulema spp.*)** byl zaznamenán na okrese Kroměříž (Lutopecny, 22.5)

JEČMEN OZIMÝ (RF 65-69 BBCH)

Růstová fáze: střed květu (50 % prašníků zralých) až konec květu

Slabá intenzita výskytu **spály ječmene (*Rhynchosporium secalis*)** byla zaznamenána v okrese Uherské Hradiště (Nedachlebice, 23.5.) a Břeclav (Horní Bojanovice, 23.5.).

Pozorování spály ječmene se provádí od vytvoření druhého kolénka do začátku metání (32-51 BBCH) a ve fázi 71 BBCH. Kontroluje se 20 rostlin (odnoží) při úhlopříčném průchodu porostem (10 míst x 2 rostliny). Z každé rostliny se vybere jedna průměrně vzrostlá odnož. Ve fázi 32-37 BBCH se hodnotí příznaky napadení na čtvrtém listu shora, ve fázi 39-51 BBCH na třetím listu shora.

Ošetří se porosty, u nichž je ve fázi 32-51 BBCH napadeno 50 a více % listů.

První výskyt imag i larev **kyjaty osenní (*Sitobion avenae*)** v klasech byl zjištěn v okrese Uherské Hradiště (Havířice, Nedachlebice, 23.5.).

JEČMEN JARNÍ (RF 31-49 BBCH)

Růstová fáze: první kolénko těsně nad povrchem půdy zjistitelné (vzdálené od odnožovacího uzlu min. 1 cm) až špičky osin (osiny jsou viditelné nad ligulou praporcového listu)

Lokálně střední výskyt larev **kohoutků (*Oulema spp.*)** na listech byl zaznamenán na okrese Kroměříž (Zlobice, 22.5.).

ŽITO (RF 65-69 BBCH)

Růstová fáze: střed květu (50 % prašníků zralých) až konec květu

První výskyt letních výtrusů **hnědé rzivosti žita (*Puccinia recondita*)** na listech byl zjištěn na okrese Znojmo (Velký Karlov, 23.5.).

KUKUŘICE SETÁ (RF 15-18 BBCH)

Růstová fáze: pátý list vyvinutý až osmý list vyvinutý

Abiotické poškození mrazem – nekroticky zhnědlé listy zjištěny lokálně na všech okresech oblasti.

LUSKOVINY

První příznaky **poškození rostlin hrachu suchem** byly zaznamenány na okrese Znojmo (Dyje) a Břeclav (Rakvice, 25.5.), kdy dochází k zavadání rostlin, předčasnému kvetení a tvorbě zakrslých lusků.

HRÁCH SETÝ (RF 34-61 BBCH)

Růstová fáze: čtvrté internodium viditelné až počátek květu (asi 10% květů otevřeno)

První výskyt imag samců **obaleče hrachového (*Cydia nigricana*)** ve feromonovém lapači byl zaznamenán na okrese Znojmo (Dyje, 24.5.) a okrese Břeclav (Bořetice, 25.5.).

OLEJNINY

ŘEPKA OZIMÁ (RF 69-75 BBCH)

Růstová fáze: konec květu až asi 50% šešulí dosáhlo druhově, resp. odrůdově specifické velikosti

První příznaky **poškození rostlin suchem** byly zaznamenány na okrese Znojmo (Krhovice, Dyjákovice), dochází k zavadání rostlin a zasychání semen v šešulích (Tasovice nad Dyjí).

V okrese Zlín (Dolní Ves, 21.5.) bylo zjištěno **abiotické poškození mrazem**, které se projevilo deformací šešulí.

První výskyt larev **bejlomorky kapustové (*Dasyneura brassicae*)** v šešulích byl zjištěn na okrese Blansko (Kotvrdovice, 24.5.).

První výskyt larev **krytonosce šešulového (*Ceutorhynchus obstrictus*)** v šešulích byl zjištěn v okrese Vyškov (Hoštice, 22.5.) a Blansko (Kotvrdovice, 24.5.).

Výskyt dospělců na rostlinách se pozoruje 2x týdně od začátku květu do konce květu na 50-ti rostlinách.

Chemická ochrana proti šešulovým škůdcům se provádí dle růstové fáze a prahu škodlivosti: do BBCH 60 - práh škodlivosti 1 brouk/1 rostlina

od BBCH 60 - práh škodlivosti při nízkém výskytu bejlomorky kapustové 1 brouk/1 rostlinu při silném výskytu bejlomorky kapustové 1 brouk/2 rostliny

SLUNEČNICE (RF 14-16 BBCH)

Růstová fáze: čtyři listy až šest listů vyvinuto

Lokálně střední zaplevelení **pcháčem rolním (*Cirsium arvense*)**, **merlíky (*Chenopodium* sp.)**, **svízelem (*Galium* sp.)**, **pýrem plazivým (*Agropyrum repens*)** a **ježatkou kuří nohou (*Echinochloa crus-galli*)** je hlášeno z okresu Břeclav (Horní Bojanovice, Velké Pavlovice).

První výskyt okřídlených samiček **mšice makové (*Aphis fabae*)** na listech byl objeven na okresech Znojmo (Dyjákovice, 17.5.), Uherské Hradiště (Chylice, 22.5.) a Břeclav (Horní Bojanovice, 23.5.).

První výskyt samiček a larev **mšice slívové (*Brachycaudus helichrysi*)** na listech byl zaznamenán na okresech Znojmo (Dyjákovice, 23.5.), Uherské Hradiště (Chylice, 22.5.) a Břeclav (Horní Bojanovice, 23.5.).

MÁK SETÝ (RF 25-27 BBCH)

Růstová fáze: fáze pátého pravého listu až fáze sedmého pravého listu

Byl ukončen přelet okřídlených samiček **mšice makové (*Aphis fabae*)** z primárního hostitele na okresech Znojmo (Práche, 23.5.), Uherské Hradiště (Věsky, 18.5.), Hodonín (Bzenec, 21.5.) a Zlín (Halenkovice, 22.5.). První výskyt imag i larev na listech máku zjištěn v okrese Uherské Hradiště (Chylice, 22.5.).

OKOPANINY

Byly zaznamenány první příznaky **poškození rostlin suchem** na okrese Znojmo (Tasovice nad Dyjí), dochází k zavadání rostlin.

CUKROVKA (RF 16-19 BBCH)

Růstová fáze: šest listů vyvinuto až devět a více listů viditelných

První výskyt larev **mšice makové (*Aphis fabae*)** na listech byl objeven na okrese Znojmo (Tasovice nad Dyjí, 24.5.).

První výskyt vajíček **květilky řepné (*Pegomyia hyoscyami*)** byl na listech zaznamenán v okrese Kroměříž (Morkovice, 22.5.).

Pozorování se provádí 1x týdně od fáze druhého jednoduchého pravého listu do počátku žluté zralosti. Na 10-ti místech v porostu se prohlédne vždy 10 rostlin (celkem 100), mšice se z každé rostliny oklepou na papír a spočítají.

Ošetření se doporučuje při zjištění výskytu 3-5 jedinců (samiček a nymf) na rostlinu bez ohledu na růstovou fázi.

BRAMBORY (RF 35-41 BBCH)

Růstová fáze: plný prodlužovací růst (cca 25 cm) až první rostliny v sousedních řádcích se dotýkají

V rámci všech okresů brněnské oblasti bylo zaznamenáno **mrazové poškození natě bramboru.**

První výskyt larev **mandelinky bramborové (*Leptinotarsa decemlineata*)** na listech byl zaznamenán na okrese Břeclav (Němčičky, 24.5.) a Uherské Hradiště (Staré Město, 22.5.).

Porost se prochází ve směru výsadby a zaznamenává se počet brouků. Počet a délka průchodů se stanoví tak, aby bylo prohlédnuto 0,1 ha, u ploch větších jak 10 ha 0,2 ha, přičemž je nutno porost projít nejméně 4x na různých místech tak, aby bylo podchyceno průměrné napadení.

Chemickou ochranu je třeba zahájit při výskytu 100 brouků, nebo 5000 larev na 1 ha.

OVOCNÉ DŘEVINY

Jádroviny

JABLOŇ (RF 72-73 BBCH)

Růstová fáze: velikost plodu do 20 mm (velikost lískového ořechu) až druhý opad plodů (červnový)

Mrazová pásová rzivost slupky jablek – poškození plodů pozdním jarním mrazem zjištěno v některých lokalitách okresů Břeclav (Nosislav), Uherské Hradiště (Nedakonice), Znojmo (Těšetice), Kroměříž (Jarohnovice), Hodonín (Kyjov).

První výskyt **strupovitosti jabloně (*Venturia inaequalis*)** na listech byl zjištěn v okrese Uherské Hradiště (Zlechov, Nedakonice, 22.5.).

Ochranu je možné provádět preventivně nebo kurativně na základě sledování průběhu infekcí, příp. jako kombinaci obou systémů – před květem se ošetřuje preventivně (méně intenzivní růst, nižší teploty), po odkvětu kurativně.

Při preventivní ochraně se ošetřuje průběžně po celé období primárních infekcí, tj. od vyrašení do června v intervalu (5)7–10 (výjimečně 14 i více) dní, dle průběhu počasí (využití krátkodobé předpovědi počasí). Maximální intenzita ochrany musí být v období největšího nebezpečí infekcí, od fenofáze růžového poupěte do doby přibližně 1–2 týdny po odkvětu. Interval mezi postřiky by měl zohlednit infekční tlak, intenzitu růstu a možnosti použitého fungicidu (reziduální účinnost účinné látky); mechanismus účinku: kontaktní přípravek – možná smyvateľnost při intenzivních dešťových srážkách (nechrání nově vyvinuté listy), systémový a lokálně systémový přípravek – snížená účinnost až neúčinnost za nízkých teplot. Při kurativní (postinfekční) ochraně se ošetřuje po splnění podmínek pro infekci. K ošetření musí být použity kurativně působící fungicidy, lépe však kombinované fungicidy nebo případně tank-mix kombinace (systémové a kontaktně působící účinná látka), při jejich aplikaci je třeba důsledně dodržovat doby kurativní účinnosti. Další ošetření se signalizuje po infekci, která vznikla šestý nebo další dny po předchozím ošetření.

První výskyt larev **vlnatky krvavé (*Eriosoma lanigerum*)** na větvích byl sledován na okrese Uherské Hradiště (Nedakonice, 22.5.).

První výskyt imag **nesytky jabloňové (*Synanthedon myopaeformis*)** ve feromonovém lapáku byl zjištěn v okrese Zlín (Žlutava, 24.5.).

Probíhá let imag samců **obaleče jablečného (*Cydia pomonella*)** do feromonových lapačů se silnou intenzitou v okrese Zlín (Žlutava, 17.5., 21.5., 24.5.). Střední intenzita náletu zaznamenána na pozorovacím bodě, okres Znojmo (Citonice, 25.5.).

Sledování letu imag do feromonových lapáků se provádí 2x týdně od 10.5. do 15.9. a jednorázově se před sklizní zjišťuje počet napadených plodů.

Signalizace nutnosti a doby ošetření závisí na volbě použitého přípravku. Ovicidy se používají ve dvou až třítydenních intervalech po ukončení květu jabloní, jakmile se zjistí ve feromonových lapačích úlovek 10 a více motýlků na lapák za 3-4 dny. Potřeba ošetření larvicidy se určuje kontrolami kladení škůdce, vizuálními prohlídkami 100 náhodně vybraných plodů. Práh hospodářské škodlivosti jsou 2 vajíčka na 100 náhodně zvolených plodů a k nim přilehlých listů.

První výskyt imag samců **obaleče zimolezového (*Adoxophyes orana*)** ve feromonovém lapači byl objeven na okrese Znojmo (Citonice, 21.5.).

Byl zaznamenán silný výskyt imag samců **obaleče jabloňového (*Hedya nubiferana*)** ve feromonovém lapači na okrese Znojmo (Citonice). Střední výskyt imag zjištěn na okrese Kroměříž (Jarohněvice, 23.5.).

Základem ochrany je jedno ošetření proti první generaci škůdce. K monitorování náletu se používají feromonové lapáky vyvěšené od 10. května a kontrolované 2x týdně. Ovicidní ošetření je nutné provést ihned při zjištění úlovku nejméně 10 motýlků/ lapák/1-4 ha za 3-4 dny. Larvicidní ošetření se provádí při zjištění SET 2.100 HS od doby úlovku nejméně 10 motýlků na lapák/1-4 ha za 3-4 dny. V případě potřeby je možné provést preventivní ovicidní ošetření v době zvýšeného úlovku motýlků, nebo preventivní larvicidní ošetření při zjištění SET 2.100 HS od doby zvýšeného úlovku v lapácích.

HRUŠEŇ (RF 72-73 BBCH)

Růstová fáze: velikost plodu do 20 mm (velikost lískového ořechu) až druhý opad plodů (červnový)

První výskyt poškození a hálek způsobených **hálčivcem hrušňovým (*Epitrimerus pyri*)** byl zjištěn v okresech Znojmo (Znojmo, 21.5.) a Zlín (Žlutava, 19.5.).

Peckoviny

BROSKVOŇ (72 BBCH)

Růstová fáze: velikost plodu do 20 mm

Ohniskový střední výskyt **mšice broskvoňové (*Myzus persicae*)** na listech byl zjištěn v okrese Uherské Hradiště (Zlechov, 22.5.).

MERUŇKA (RF 73 BBCH)

Růstová fáze: druhý opad plodů (červnový)

První výskyt imag samců **obaleče meruňkového (*Enarmonia formosana*)** ve feromonových lapácích byl zjištěn na okrese Zlín (Žlutava, 24.5.). Slabá intenzita náletu zjištěna na okrese Brno-venkov (Řečkovice) a Břeclav (Němčičky).

SLIVONĚ (RF 73 BBCH)

Růstová fáze: druhý opad plodů (červnový)

Plody **poškozené mrazem** byly zaznamenány na lokalitách okresu Znojmo (Těšetice), Břeclav (Přítluky, Rakvice), Kroměříž (Šelešovice), Hodonín (Kyjov), Vyškov, Blansko.

První příznaky **virových neštovic slivoně (*Plum pox virus*)** byly zjištěny na listech v okrese Břeclav (Němčičky, 23.5.)

Silný výskyt samců **obaleče švestkového (*Cydia funebrana*)** ve feromonových lapácích byl zaznamenán v okresech Zlín (Žlutava, 17.5., 21.5., 24.5.), Brno-venkov (Řečkovice, 23.5.) a Znojmo (Citonice). Střední výskyt hlášen z okresu Znojmo (Hrádek u Znojma) a Břeclav (Němčičky, 23.5.).

Sledování letu imag do feromonových lapáků se provádí 2x týdně od 1.5. do 15.9. a jednorázově se před sklizní zjišťuje počet napadených plodů.

Imaga létají ve dvou vlnách. Proti první generaci je třeba zasahovat jen v případě nízké násady plodů. Proti druhé generaci se doporučuje aplikovat registrované insekticidy za týden po vrcholu letu samců do feromonových lapáků, nebo při zjištění dvou a více vajíček na 100 náhodně odebraných plodech.

TŘEŠEŇ (RF 74 BBCH)

Růstová fáze: průměr plodů do 40 mm, plody vzpřímené (stadium T, spodní strana plodu a stopka tvoří T)

Lokálně silný výskyt kolonií **mšice třešňové (*Myzus cerasi*)** na listech byl objeven na okrese Znojmo (Hrádek u Znojma, 23.5.).

První výskyt dospělců **virtule třešňové (*Rhagoletis cerasi*)** na žlutých lepových deskách byl zaznamenán na okresech Břeclav (Mikulov, 21.5.). Střední výskyt zjištěn na stejné lokalitě 24.5. Slabý výskyt zaznamenán v okrese Uherské Hradiště (Buchlovice, 23.5.) **Potřebu chemické ochrany určujeme A) podle denních úlovků imag na žlutých lepových deskách (práh škodlivosti je 0,5 jedinců/lapák při slabé násadě, 1,0 jedinců/lapák při střední násadě a 1,5 jedinců/lapák při vysoké násadě. B) kontrolou síly kladení škůdce. Odebíráme a kontrolujeme 100 plodů. Práh škodlivosti je 1% napadených plodů.**

Skořápkaté ovoce

OŘEŠÁK

Poškození letorostů jarním mrazem zjištěno všeobecně v okresech Uherské Hradiště, Zlín, Vsetín, Břeclav (Valtice, Mikulov, Drnholec).

RÉVA VINNÁ (RF 55 BBCH)

Růstová fáze: květenství se zvětšuje

Plíseň révy (*Plasmopara viticola*)

Teplotní suma pro zralost oospor ($SET_{8,0} = 170$ DS) byla splněna v nejteplejších lokalitách oblasti dne 1.5. Při splnění podmínek (min. 10 mm dešťových srážek za 24 hod, průměrná denní teplota 13 °C a více, min. teplota 8 °C a více) může dojít k prvním primárním infekcím.

Padlí révy (*Uncinula necator*)

Preventivní ošetření je třeba zahájit při splnění podmínek pro šíření onemocnění (několik za sebou následujících dnů s teplotou 21-30°C po dobu nejméně 6 hodin).

Lokálně střední výskyt **kadeřavosti révy vinné** na listech způsobené **hálčivcem révovým (Calepitrimerus vitis)** byl zjištěn na okrese Břeclav (Velké Pavlovice, Hustopeče, Bořetice, 23.5.).

Chemické ošetření je doporučováno zejména při pravidelných výskytech, nebo při přemnožení roztočů. Základem ochrany je jarní ošetření v období na počátku rašení. V dalších růstových fázích je třeba aplikovat registrovaný přípravek, pokud se zjistí metodou vytřepávání listů z lihu v jarním období více jak 70-110 jedinců a v letním a podzimním období více než 220-330 jedinců v průměru na jeden list.

Nálety dospělců **obaleče mramorovaného (Lobesia botrana)** a **obalečika jednopásého (Eupoecilia ambiguella)** do feromonových lapačů na okrese Břeclav (Němčičky, Hrušky, Mikulov) a Znojmo (Hrádek u Znojma byly ve sledovaném období ve velmi slabé až nulové intenzitě.

Sledování letu imag do feromonových lapáků se provádí 2x týdně od 20.4. do ukončení letu 2. generace (zpravidla do 15.8.).

Ošetření je třeba zahájit 7-8 dní po vrcholu letu 1. nebo 2. generace. Proti 1. generaci se ošetřuje jen při malé násadě květenství, nebo při mimořádně silném výskytu motýlů ve feromonovém lapači. Ošetření proti 2. generaci je účelné pokud se ve feromonovém lapači zjistí při 2 až 3 denním intervalu 8-10 dospělců v průměru na jeden lapač. Trvá-li let motýlů delší dobu, je možné ošetření zopakovat s přihlédnutím k délce doby účinnosti použitého insekticidu.

ZELENINA

ZELÍ (RF 16-18 BBCH)

Růstová fáze: šestý pravý list rozvinutý až osmý pravý list rozvinutý

První výskyt imag **mšice zelné (Brevicoryne brassicae)** na listech zjištěn v okrese Uherské Hradiště (Kunovice, 22.5.).

První výskyt larev **mšice makové (Aphis fabae)** na listech zjištěn v okrese Uherské Hradiště (Kunovice, 22.5.).

SVĚTELNÝ LAPAČ

Můra zelná (Mammestra brassicae) první výskyt imag ve světelném lapači zjištěn v okrese Uherské Hradiště (Chylice, 18.5.).

Za oblastní odbor Brno zpracovala: Ing. Eliška Kopřivová